

Маліновська Т. В. Формування досвіду гуманних взаємин підлітків // Іван Огієнко й утвердження гуманітарної науки та освіти в Україні: Матеріали доп. і повід. на Всеукр. наук.-практ. конф., 4–5 березня 1997 р. / За ред. доктора пед. наук М. В. Левківського. – Житомир: ”Журфонд”, 1997. – С. 54.

Формування досвіду гуманних взаємин підлітків

Проблема гуманності особистості постає насамперед у соціальній сфері, оскільки зниження або відсутність цих якостей у політиків чи керівників конче призводить до авторитаризму у ставленні до народу чи підлеглих. Педагогічний аспект окресленої проблеми у нашому краї пов'язаний з наслідками чорнобильського лиха, оскільки серед підлітків особливо північних районів Житомирської області (як свідчать матеріали попереднього дослідження) чітко виявляються такі негативні прояви, як надмірна агресивність, страх, невпевненість, непослух, що не дозволяє успішно формувати їхні гуманні взаємини з ровесниками, батьками чи старшими.

На наш погляд, у вихованій діяльності з окресленою групою підлітків доцільно в поза навчальний час класному керівникові (вихователям) перш за все об'єктивно виявити домінуючі ознаки девіантної поведінки (проективні методики з цією метою нами розробляються) і в подальшій роботі враховувати результати даного тестування. Разом з тим варто також враховувати положення педагогів-гуманістів ХХ століття (С. Русова, Г. Ващенко, І. Огієнко) щодо процесу формування гуманності дітей.

Зокрема, І. Огієнко обстоював ідею розвитку вже з дитинства таких якостей як працьовитість, поміркованість, наполегливість, чесність, гордість, совіслівість та ін. Однак найважливішою соціальною інтуїцією, де закладаються підвалини гуманної поведінки, є родина. Природно, як глибоко віруюча людина, Огієнко домінуючу роль у становленні гуманної особистості відводив церкві.

Звичайно, у вихованні гуманності, зокрема підлітків з ознаками пост чорнобильського синдрому варто використовувати й рекомендації інших вчених (В. Сухомлинського, І. Беха, В. Білоусової та ін.), що буде враховуватися нами в подальших пошуках.